

I Krakowski Kongres Turystyki Medycznej

13-14 października 2016

Odpowiedzialność za szkody na zdrowiu w stosunku do pacjentów – cudzoziemców

Jolanta Budzowska, radca prawny

BFP

BUDZOWSKA FIUTOWSKI
I PARTNERZY
RADCOWIE PRAWNI

<http://bfp.biz/>

proces udzielania świadczeń lecznicznych:

- pozyskanie pacjenta
- uzyskania poinformowanej, świadomej zgody na leczenie
- zapewnienia należytej jakości świadczeń leczniczych

error!

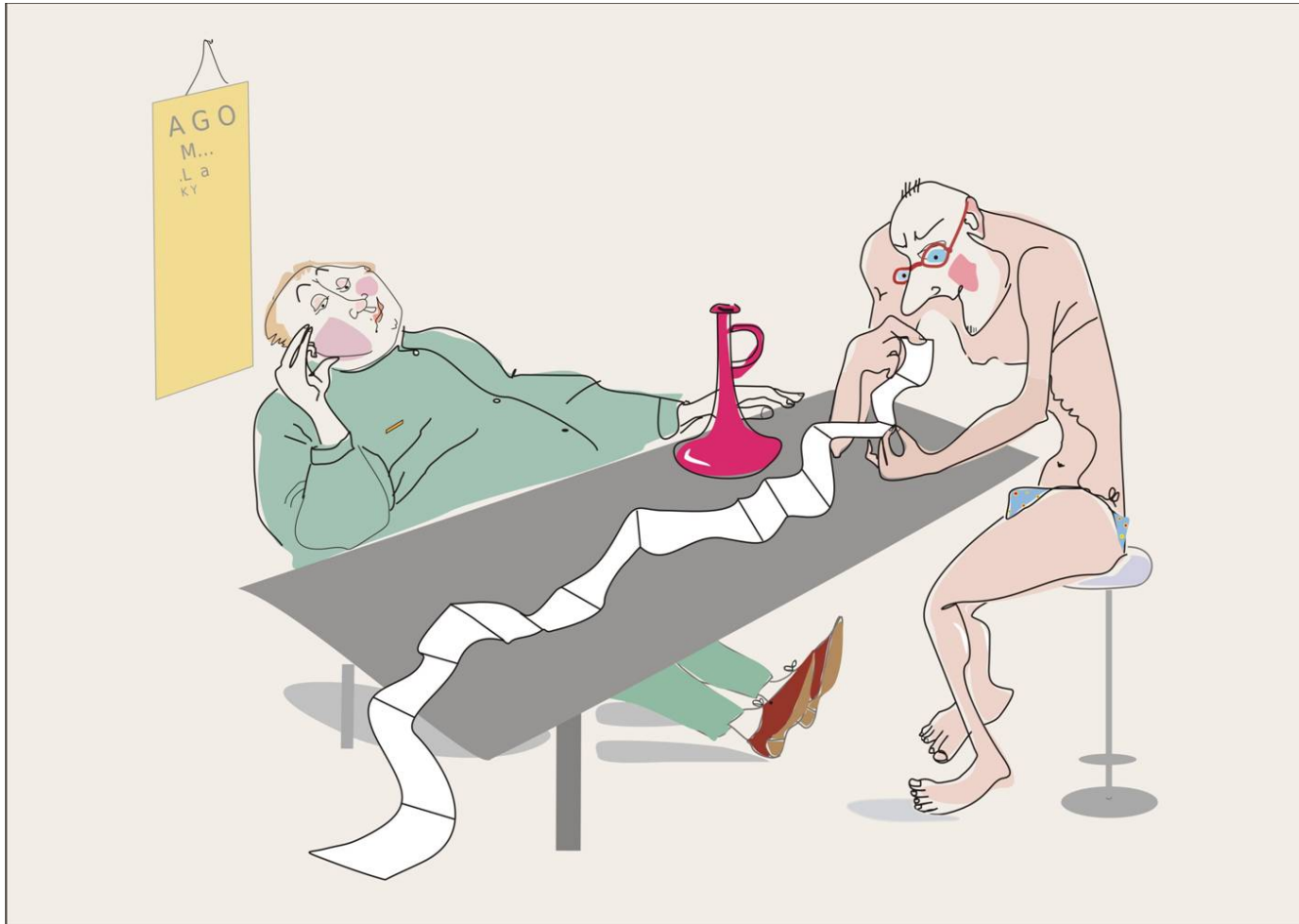
zawinione powikłania?

zdarzenie medyczne?

wypadek medyczny?

błąd w leczeniu?

ignorantia iuris nocet

roszczenia z kontraktu

roszczenia z deliktu:

wina – szkoda – adekwatny związek przyczynowy

konieczność uzyskania zgody pacjenta na leczenie

- poinformowanej
- świadomej

Sąd Apelacyjny w Warszawie z dnia 11 marca 2008 roku (sygn. akt: I ACa 846/07): brak uzyskania prawnie skutecznej zgody pacjenta na zabieg uzasadnia odpowiedzialność lekarza (szpitala) za powstałą szkodę również wówczas, gdy zabieg został wykonany prawidłowo z punktu widzenia medycznego.

Sąd Najwyższy z dnia 20 maja 2016 roku, sygn. akt: II CSK 654/15, niepubl.: przez wzgląd na odrębność prawną omawianych roszczeń, „w razie ustalenia, iż w wyniku przeprowadzonej operacji bez należytej zgody pacjenta, stan jego zdrowia pogorszył się, pacjentowi przysługuje co do zasady roszczenie o zadośćuczynienie na podstawie art. 445 § 1 k.c. **oraz** roszczenia odszkodowawcze na podstawie art. 444 § 1 i 2 k.c., niezależnie od ewentualnego zadośćuczynienia za naruszenie jego praw pacjenta”

pacjent cudzoziemiec

błąd medyczny

roszczenie pacjenta

pacjent z UE

Prawo właściwe:

Rozporządzenie (WE) NR 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (tzw. **Rzym II**).

Art. 4 tego rozporządzenia:

1. Jeżeli niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z czynu niedozwolonego jest **prawo państwa, w którym powstaje szkoda**, niezależnie od tego, w jakim państwie miało miejsce zdarzenie powodujące szkodę, oraz niezależnie od tego, w jakim państwie lub państwach występują skutki pośrednie tego zdarzenia.
2. Jednakże w przypadku gdy osoba, której przypisuje się odpowiedzialność i poszkodowany mają, w chwili powstania szkody, miejsce zwykłego pobytu w tym samym państwie, stosuje się prawo tego państwa.
3. Jeżeli ze wszystkich okoliczności sprawy wyraźnie wynika, że czyn niedozwolony pozostaje w znacznie ściślejszym związku z państwem innym niż państwo wskazane w ust. 1 lub 2, stosuje się prawo tego innego państwa. Znacznie ściślejszy związek z innym państwem może polegać, w szczególności, na istnieniu wcześniejszego stosunku pomiędzy stronami, takiego jak umowa, ściśle związanego z danym czynem niedozwolonym.

pacjent z UE

Jurysdykcja:

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (tzw. Bruksela I po „przekształceniu” w 2012 roku).

Art. 11 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia:

Ubezpieczyciel mający miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego może zostać **pozwany w innym państwie członkowskim**, w przypadku powództw ubezpieczającego, ubezpieczonego lub **uposażonego** z tytułu ubezpieczenia – przed sąd miejsca, w którym **powód ma miejsce zamieszkania**.

praktyczne konsekwencje

„zadośćuczynienie spełnia swoją kompensacyjną funkcję, jeżeli jest realne- tj. jego wysokość przedstawia dla poszkodowanego **odczuwalną ekonomicznie wartość**. Punktem odniesienia dla takiej oceny powinny więc być stosunki majątkowe, oraz poziom życia istniejące **w kraju miejsca jego zamieszkania**, w którym koncentrują się jego sprawy życiowe (zob. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2002 r., V CKN 1114/00, niepubl. i z dnia 29 maja 2008 r., III CSK 78/08, niepubl.)” – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2014 r. sygn. akt I CSK 215/13

„Świadczenie ubezpieczyciela w ramach umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje także uzasadnione i celowe koszty leczenia oraz rehabilitacji poszkodowanego niefinansowane ze środków publicznych (art. 444 § 1 k.c.).” - uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2016 r., sygn. akt III CZP 63/15

Uchwała sygn. akt III CZP 63/15 w pigułce:

- koszty leczenia lub rehabilitacji są celowe, jeżeli służą doprowadzeniu jego stanu lub warunków życiowych do sytuacji sprzed zdarzenia;
- kompensacie podlegają koszty już poniesione i koszty przyszłego leczenia
- poszkodowany nie musi się ograniczać do systemu ubezpieczeń społecznych, oferującego bezpłatne usługi medyczne
- obowiązki dowodowe:
  - poszkodowany może wykazywać celowość tych kosztów takimi dowodami, jakimi dysponuje, a nie takimi, jakich od niego wymaga przeciwnik procesowy;
  - jeśli ubezpieczyciel twierdzi, że można było osiągnąć taki sam efekt taniej (zasada minimalizacji szkody), to ciężar dowodu spoczywa na ubezpieczycielu (art. 6 k.c.).

przykład „krajowy z elementem transgranicznym”:

Osseointegracja - nowoczesna proteza dla poszkodowanego

W 2014 roku Sąd Okręgowy w Lublinie, a następnie Apelacyjny w Lublinie zasądził na rzecz poszkodowanego pacjenta od szpitala oraz towarzystwa ubezpieczeniowego udzielającego mu ochrony ubezpieczeniowej:

- kwotę 350 tys. zł wraz z odsetkami od stycznia 2011 roku – tytułem zadośćuczynienia,
- odszkodowanie i rentę oraz – co najważniejsze -
- **kwotę 920.000,00 koron szwedzkich oraz 170.000,00 koron szwedzkich** wraz z odsetkami za czas trwania procesu – tytułem wyłożenia z góry sumy potrzebnej na koszty oproteżowania osseointegracyjnego.

przykład transgraniczny: sąd brytyjski stosował polskie prawo materialne:

Poszkodowana Polka, od kilkunastu lat zamieszkała w Wielkiej Brytanii, doznała szkody na zdrowiu będąc w odwiedzinach u rodziny w Polsce, poroniła w 16 tygodniu, zdiagnozowano u niej najpierw PTSD, a następnie depresję, straciła też dobrze płatną pracę.

Całkowita rekompensata w **funtach brytyjskich to £447.380:**

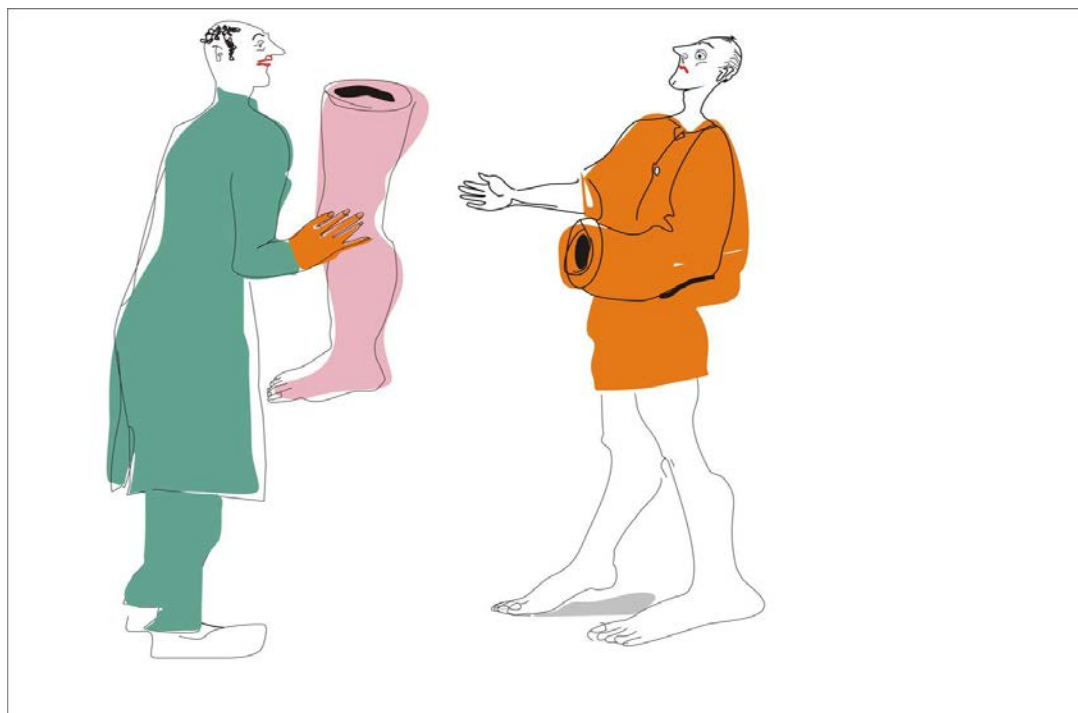
zadośćuczynienie £88.000 plus odsetki £46.191

odszkodowanie £73.765 plus odsetki £38.719

zryczałtowana renta i koszty przyszłego leczenia £200.705.

(Wyrok England and Wales High Court (Queen's Bench Division) z 13 lipca 2016 roku)

zadośćuczynienie a zasada pełnej rekompensaty przed sądami „starych” państw unijnych

pacjent nie z UE – na przykładzie Ukrainy

Prawo właściwe: rozstrzyga treść umowy międzynarodowej wiążącej Polskę z krajem, którego obywatelem jest dana osoba.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych, sporządzonej w Kijowie dnia 24 maja 1993 roku (dalej: „Umowa”) zobowiązania ze stosunków umownych podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium została zawarta umowa, chyba że uczestnicy stosunku zobowiązaniowego poddadzą ten stosunek wybranemu przez siebie prawu. Z kolei zgodnie z art. 35 ust. 1 ww. Umowy, odpowiedzialność z tytułu wyrządzonej szkody **nie wynikającej ze stosunków umownych (czyny niedozwolone)** podlega prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium nastąpiło **zdarzenie będące źródłem zobowiązania.**

pacjent nie z UE – na przykładzie Ukrainy Jurysdykcja: sądu polskiego.

Kwestia jurysdykcyjna uregulowana jest w art. 33 ust. 2 Umowy (przy roszczeniu kontraktowym – sąd właściwy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania lub siedzibę pozwany) oraz art. 35 ust. 2 Umowy (przy roszczeniu deliktowym - sąd właściwy tej Umawiającej się Strony, na której terytorium **nastąpiło zdarzenie będące źródłem zobowiązania**).

I Krakowski Kongres Turystyki Medycznej

13-14 października 2016

j.budzowska@bf.com.pl

rys. Hanna Kotowska

BFP

BUDZOWSKA FIUTOWSKI
I PARTNERZY
RADCOWIE PRAWNI

<http://bfp.biz/>